

Amerikanske selskaper i Norge

Innhold

Introduksjon	s 3
Menon Economics: Amerikanske direkteinvesteringer i Norge	s 4-5
Amerikanske selskaper i Norge	s 6-7
De fem største industriene	s 8-9
Innovasjon Norge: Hvorfor Norge?	s 10-11
Merkbare investeringer i Norge	s 12
Effekten av amerikanske selskaper i Norge	s 13
Framtidsutsikter og satsningsområder	s 14
Suksessrikt norsk-amerikansk samarbeid	s 15

Introduksjon

Norge og USA har en sterk og langvarig samarbeidstradisjon. USA er Norges fremste og viktigste allierte- et forhold som forsterkes ytterligere gjennom betydelige økonomiske- og næringslivsrelasjoner.

Ved å analysere påvirkningen amerikanske bedrifter* har på norsk økonomi, ønsker vi i denne rapporten å fastslå det sterke økonomiske båndet mellom de to landene.

Som denne rapporten og statistikken viser, har amerikanske selskaper gjennom sysselsetting, skatt, handel og investeringer, vært fundamentale bidragsyttere til norsk velferd og utvikling.

I tillegg til å understreke de viktige økonomiske relasjonene mellom landene, vil denne rapporten også påpeke viktigheten av en stabil og investeringsvennlig næringslivspolitik for fremtiden, for å sikre økonomisk vekst i en skiftende norsk økonomi.

De 20 største amerikanske selskapene i Norge basert på omsetning i 2016:

Navn	Industri	Omsetning (NOK '000)
ExxonMobil**	Energi	27 265 857
ConocoPhillips Scandinavia**	Energi	18 579 000
National Oilwell Varco Norway AS	Energi	10 787 429
Cargill Inc. AS (EWOS)	Sjømat og Havbruk	7 709 441
GE Healthcare AS	Helse	7 134 773
Alcoa Norway ANS	Kjemikalier & Metall	6 110 000
Halliburton AS	Energi	4 532 000
Baker Hughes Norge, A GE Company AS	Energi	4 443 330
Hess Norge AS (now a part of Aker BP)	Energi	3 564 981
Philip Morris Norway AS	Mat & Drikke	3 201 065
Tesla Motors Norway	Kjøretøy & Transport	2 858 034
Ford Motor Norge AS	Kjøretøy & Transport	2 726 417
Coca-Cola Enterprises Norge AS	Mat & Drikke	2 510 422
Ernst & Young – EY AS	Regnskap & Finans	2 480 190
Tech Data Norge AS	Teknologi	2 399 721
PricewaterhouseCoopers – PwC AS	Regnskap & Finans	2 253 145
Mondelez Norge AS	Mat & Drikke	2 227 270
Accenture AS	Teknologi	2 096 988
Manpower AS	Personal (HR)	1 941 962
Bristow Norway AS	Kjøretøy & Transport	1 868 211

* Alle tall og data er, med mindre annet spesifisert, hentet fra 2016 og offentlige kilder og er et resultat av AmChams egen forskning, innsamlet fra et flertall av kilder. AmCham Norge har gjort sitt ytterste for å sikre nøyaktigheten i denne rapporten- og beklager således eventuelle feil eller mangler. Denne rapporten er utarbeidet etter følgende definisjon av et amerikansk selskap: «Et selskap som er grunnlagt og/eller med operasjonelt-, finansielt-, eller administrativt hovedkontor i USA.»

** Sammenslått av alle foretak i Norge.

Menon: Amerikanske direkteinvesteringer i Norge

De fleste nordmenn har et sterkt og tydelig bilde av velkjente merker og produkter med amerikansk opphav. Selskaper som Tesla, Amazon, Google, Exxon-Mobil, McDonald's, Disney, Warner Bros. og Facebook sender umiddelbare assosiasjoner til USA og dets forretningskultur.

Det er en lang liste over amerikanske datterselskaper i Norge, som alle bidrar til å forme næringslivet gjennom arbeidsplasser og vital innovasjonsaktivitet. De fleste av firmaene som har en essensiell rolle i det norske arbeidsmarkedet, er dog ikke like velkjent for alle. GE Healthcare, National Oilwell Varco, Alcoa, FMC Technologies, Cisco og Cargill er alle selskaper som sysselsetter et stort antall høyt-utdannede arbeidere, som spiller en like viktig rolle i henhold til beskjeftigelse i distriktene, som i de større byene.

Direkteinvesteringer

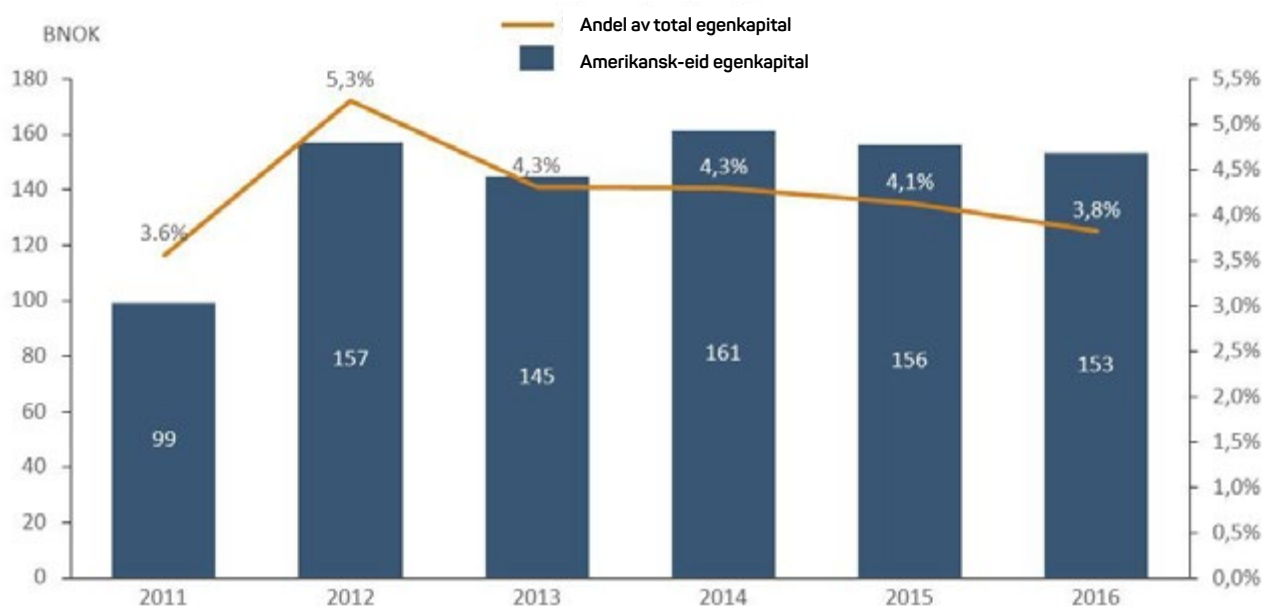
Amerikanske firmaer har en sterk tilstedeværelse i norske sektorer med mye kapital og en slik posisjon krever betydningsfulle investeringer over en lang tid. Figuren under viser totalverdien av amerikanske

selskapers oppbudet egenkapital i Norge. Amerikanske selskapers totalverdi var 153 mrd kroner i 2016, som representerer omtrent fire prosent av totalverdien i norsk næringsliv. Denne andelen har vært relativt stabil over de siste årene.

Våre tall er merkbart høyere enn det som er registrert i SSB sin offisielle statistikk over utenlandske direkteinvesteringer. Det er ikke helt klart hvorfor dette er tilfelle, men våre tidligere erfaringer fra slike offisielle statistikker er at det finnes store unøyaktigheter, da utenlandske selskaper ofte kan være feilkategorisert hva hjemland angår. Mange amerikanske selskaper i Norge er registrert gjennom holdingselskaper i Nederland, Luxembourg, Sveits eller Canada.

Det kreves derfor spesifikk kunnskap for å identifisere slike amerikanske selskaper. Ifølge offisiell statistikk, rangeres amerikanske investeringer i Norge som nummer åtte over utenlandske investeringer, men vår undersøkelse viser at plasseringen er betraktelig høyere, da flere selskaper kanaliserer inntekt gjennom andre land.

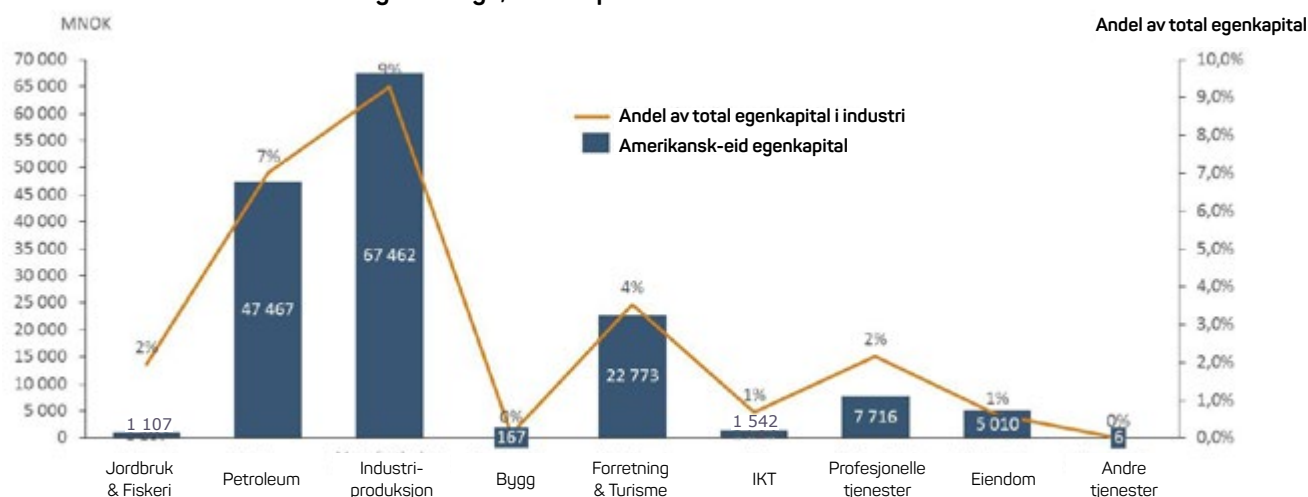
Tabell 1: USAs direkteinvesteringer i Norge fra 2011-2016.

I tabellen under har vi delt inn investeringene etter industrier. Her ser vi at en stor andel av investeringer (75 prosent), er plassert i petroleum- og produksjonsindustri. Firmaer som GE Healthcare,

FMC, ExxonMobil, ConocoPhillips og Alcoa er meget kapitalsterke og har investert store summer i operasjonsaktivitet i Norge.

Tabell 2: USAs direkteinvesteringer i Norge, fordelt på industri.

FMC Biopolymer

Amerikanske FMC Biopolymer opererer to steder i Norge. På Karmøy, rett ved Haugesund, produserer FMC store mengder av stoffet alginat, som utvinnes fra tang og tare. Anlegget her sysselsetter omtrent 120 mennesker. Alginat har et stort bruksområde og anvendes som ingredienser i blant annet tannprodukter, legemidler for behandling av halsbrann, behandling av kroniske skader og er i tillegg i produkter som bidrar til å kunne rekonstruere beinmarg. Alginat brukes også i enkelte typer iskrem og bakst.

Den norske maritimindustrien er konstant på utkikk etter nye produkter basert på organiske strukturer fra havet. Regjeringen har lansert en strategi basert på innovativt bruk av havressurser. FMC er en nøkkelspiller i denne satsningen mot en ny blågrønn økonomi.

FMC kontrollerer også NovaMatrix i Sandvika, utenfor Oslo, hvor de utvikler biomedisinske produkter basert på alginat og andre biopolymer. Selskapet er ansvarlig for gjennomføringen av flere innovative prosjekter

og samarbeider tett med utdanningsinstitusjoner over hele verden.

GE Healthcare

GE Healthcare er en del av General Electric Worldwide som sysselsetter mer enn 50.000 mennesker i over 100 land. Selskapet er en verdensledende leverandør av bildediagnostikk og informasjonsteknologi, diagnoseteknologi, pasientovervåkningssystemer, legemiddelutvikling og biomedisinsk utvikling. I Norge har GE Healthcare kontorer på Lindesnes, i Horten og Oslo.

GE kjøpte Vingmed Sound i 1998 og i dag jobber omtrent 200 mennesker ved dette anlegget, hvor det produseres ultralydutstyr. GE har også et av de største produksjonsanleggene for kontrastvæske på Lindesnes.

GE Healthcare er verdens ledende diagnoseselskap, både hva økonomisk størrelse, forskning og utvikling angår. Selskapet har mer enn 50 prosent markedsandel innenfor medisinsk diagnostikk i Norge.

Amerikanske selskaper i Norge – Oversikt

Tallene representerer amerikanske bedrifters aktivitet i Norge, fordelt på industrier. I tillegg til å fremheve respektiv inntekt, betalt skatt og antall ansatte i Norge, ser vi også at amerikanske bedrifter ansetter over 45.000 mennesker i Norge og at de topp ti skatteyterne - alene - betaler mer enn åtte milliarder i skatt.

Topp ti arbeidsgivere

Navn	Ansatte i Norge
Manpower	8 161
McDonald's Norge	2 500
ConocoPhillips Norge	1 897
National Oilwell Varco Norway (NOV)	1 772
EY	1 670
Halliburton	1 515
Burger King Norge	1 500
PwC	1 275
Baker Hughes Norge	1 217
Deloitte	1 162
Sum	22 689

Topp ti skattebetalere

Navn	Skatt betalt i Norge (NOK '000)
ExxonMobil Norway	6 164 000
GE Healthcare	837 312
ConocoPhillips Scandinavia	620 000
Thermo Fisher	188 962
FMC BioPolymer	63 624
Halliburton	63 000
Microsoft Norge	61 857
Zoetis	59 507
SBS Discovery	51 838
Staples	39 816
Sum	8 149 916

Amerikanske direkte-
investeringer i Norge
NOK 153 mrd
ifølge Menon Economics

655 selskaper

45 508 ansatte

Industri	Omsetning*	Inntekt før skatt*	Skatt betalt i Norge*	Ansatte i Norge
Energi	76 047 438	4 876 889	5 214 145	9 331
Helse	15 858 621	4 698 454	1 174 694	1 995
Mat & Drikke	13 131 062	627 244	170 533	6 132
Teknologi	13 123 333	586 173	215 736	2 986
Regnskap & Finans	9 180 427	4 333 110	78 858	5 039
Sjømat & Havbruk	9 052 661	258 292	62 543	783
Kjøretøy & Transport	8 543 690	19 459	61 919	1 417
Kjemikalier & Metall	7 425 671	1 019 766	10 189	1 580
Bedriftsrådgivning	6 002 599	67 666	29 684	2 804
Forsikring	5 712 895	108 631	79 281	327
Industriutstyr	3 582 333	187 109	35 397	677
Underholdning, Livsstil & Kultur	3 397 476	212 799	63 693	1 495
Kommunikasjon, PR & Media	2 841 185	311 989	84 010	524
Ingeniør, Bygg & Anlegg	2 586 539	-423 572	-60 785	903
Personale (HR)	2 072 399	-39 932	-497	8 239
Shipping, Logistikk & Omplussing	1 550 162	-646 630	11 797	620
Jus	667 216	97 058	5 645	284
Utdanning	297 730	33 332	8 717	219
Forsvar	262 639	14 468	4 180	38
Hotell & Konferanse	142 925	26 856	-1 400	72

* NOK '000

De fem største industriene

Sortert etter inntekt er energi, regnskap & finans, helse, mat, drikke & restauranter og teknologi de fem største industriene for amerikanske selskaper i Norge. Til tross for nedgangen i oljeprisen og påfølgende nedjusteringer er olje- og energisektoren den største industrien, både i henhold til inntekt, betalt skatt og antall sysselsatte.

McDonald's:

McDonald's åpnet sin første restaurant i Norge i 1983 og har siden den gang hatt over 50.000 ansatte. Per dags dato ansetter selskapet omtrent 2500 mennesker i Norge og tilbyr både norsk språkkurs og utdanningsprogrammer til sine ansatte.

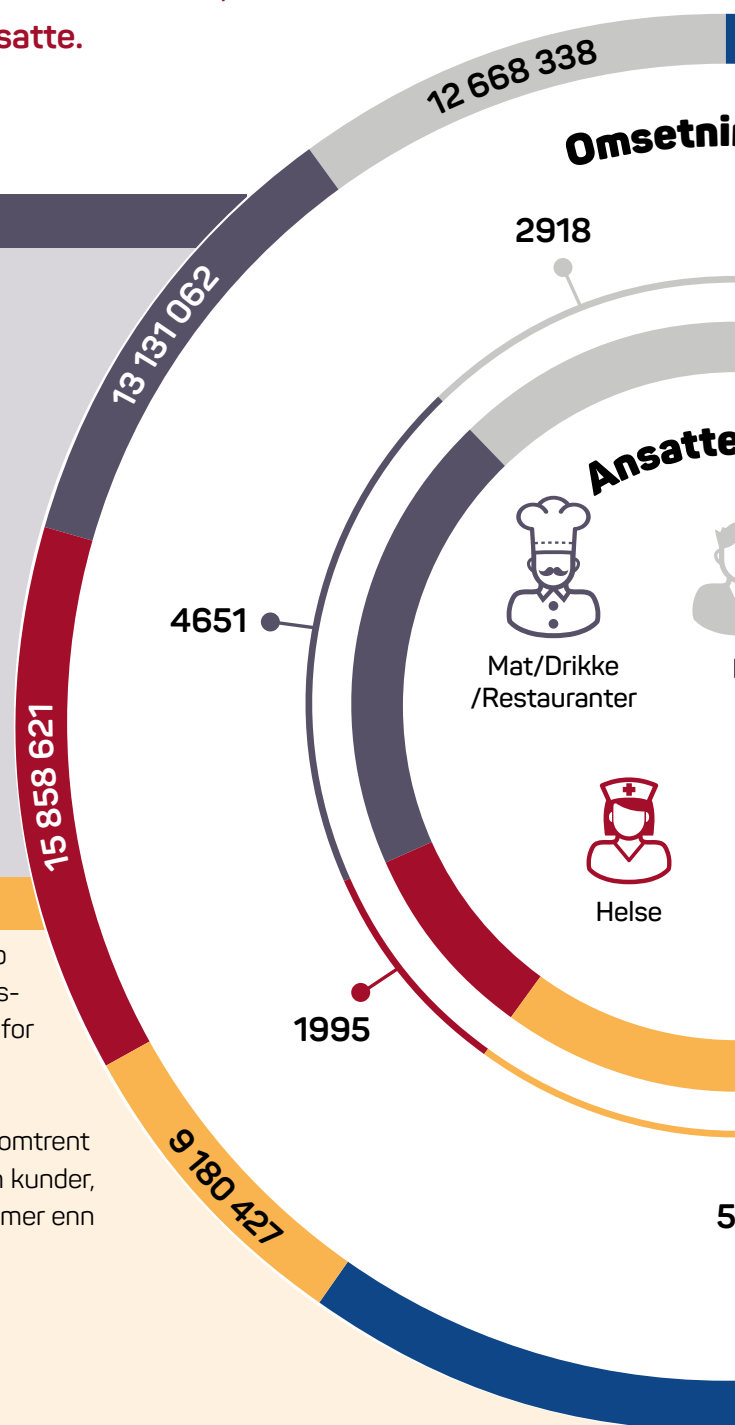
I 1998 etablerte McDonald's Norge Barnefondet Ronald McDonald og i 2016 innledet selskapet et samarbeid med *Stine Sofies Stiftelse* med etableringen av et barnesenter for voldsutsatte barn i Grimstad.

McDonald's Norge har mottatt flere utmerkelse for sitt integrasjonsarbeid og er ofte representert på topplistene til *Great Place to Work Norway*.

Elavon Financial Service:*

Elavon prosesserer kredittkorttransaksjoner og er et datterselskap av US Bancorp. Som et av verdens ledende selskaper i betalingsløsninger, er de tilstede i over 30 land og prosesserer betalinger for mer enn 1,3 millioner selskaper.

Elavon sitt hovedkontor i Norden er i Oslo, hvor de i dag ansetter omtrent 40 mennesker og har noen av verdens fremste merkevarer som kunder, inkludert, Hilton Hotel Groups, Costco, IKEA, Hard Rock Cafe og mer enn en tredjedel av verdens flyselskaper.

*Skrevet av Menon Economics

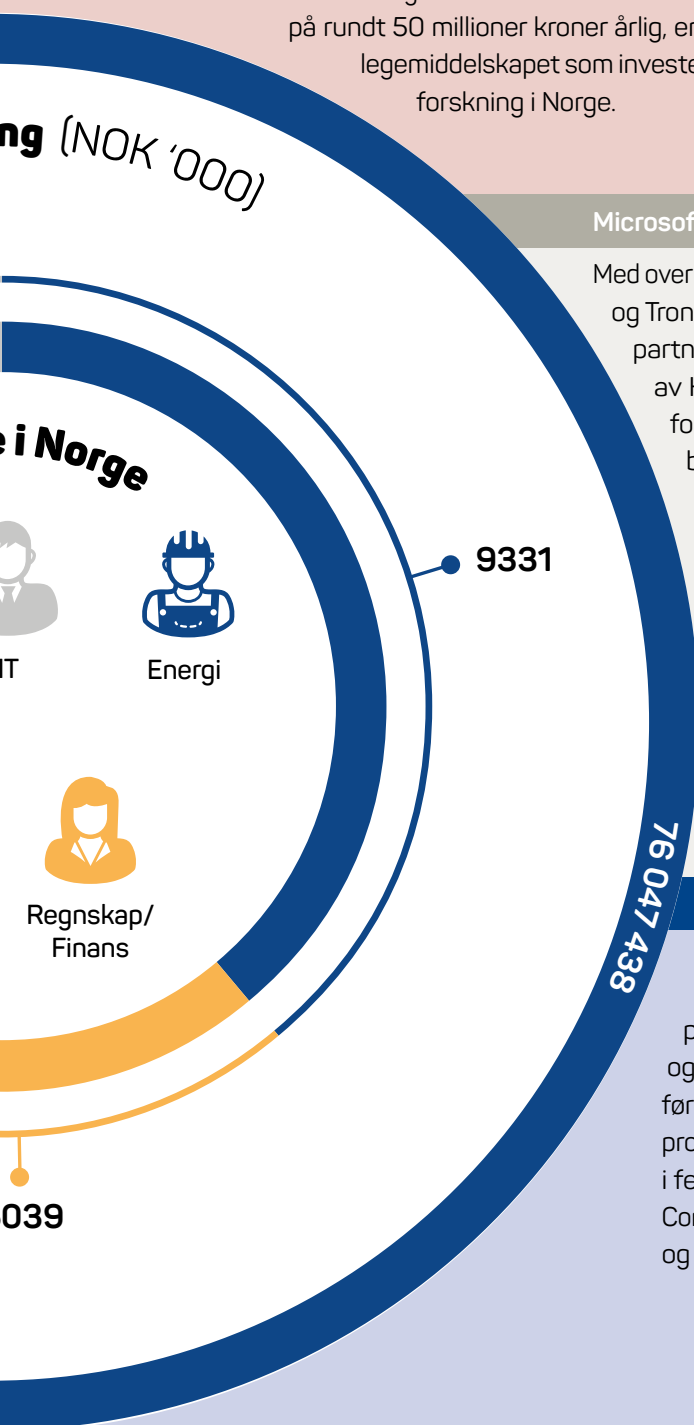

MSD Norge:

MSD er Norges største legemiddelfirma med 140 ansatte som jobber ut fra hovedkontoret i Drammen. Selskapet er også størst på klinisk legemiddelforskning og har en bred portefølje av behandlingsalternativer innenfor blant annet kreftsykdommer, diabetes, vaksiner, antibiotika, hjerte- og karsykdommer og virale hepatitter. Internasjonalt har MSD, eller Merck som de er kjent som i USA, utviklet et eget medisindonasjonsprogram og har gjennom dette blant annet utryddet elveblindhet i en rekke land. Forskeren bak behandlingen – William C. Campbell – ble i 2015 tildelt Nobelprisen i medisin for utviklingen av denne medisinen. Med investeringer på rundt 50 millioner kroner årlig, er MSD Norge det legemiddelskapet som investerer mest i klinisk forskning i Norge.

AbbVie:

AbbVie er et globalt, forsknings-basert legemiddelfirma som ble dannet i 2013 etter en fisjon fra Abbott Laboratories. Firmaets visjon er å bruke dets ekspertise, dedikerte ansatte og unike tilnærming til innovasjon for å utvikle produkter som takler noen av verdens mest komplekse og alvorlige sykdommer. I Norge har AbbVie anslagsvis 70 ansatte på Fornebu og omtrent 15 pågående kliniske studier og vil i de kommende årene fokusere på immunterapi, onkologi, virologi og nevrovitenskap.

Microsoft:

Med over 300 ansatte i Norge og hovedkontor på Lysaker samt kontorer i Tromsø og Trondheim, er Microsoft blant landets ledende IT-selskaper. Gjennom sitt partnerskap og involvering i Digidel 2017 – et program som ble etablert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet – jobber Microsoft for å styrke digital kompetanse i det norske samfunnet. Firmaet, som ble etablert i Norge i 1990, tilbyr også teknologitrening rettet mot minoritetskvinner sammen med Røde Kors Kvinnesenter.

ConocoPhillips:

Med hovedkontor i Stavanger og omtrent 1900 ansatte i Norge, er ConocoPhillips verdens største uavhengige oljeutvinning- og produksjonsselskap etter at de to amerikanske firmaene Conoco og Phillips Petroleum slo seg sammen i 2001. ConocoPhillips fant det første kommersielle feltet, Ekofisk, på den norske sokkelen i 1969, med produksjonsstart i 1971. De har per dags dato eierskapsandel på 35,112% i feltene Ekofisk, Eldfisk og Embla og 30,658% eierandel i Tor-feltet. ConocoPhillips har donert over fem milliarder kroner til norske universiteter og finansiert over 80 forskningsprosjekter i Norge.

Innovasjon Norge: Hvorfor Norge?

Med økt konkurranse i internasjonal handel og næringsliv, har vi sett at forholdene og spillereglene er i endring. Gårsdagens konkurrent er morgendagens samarbeidspartner. Internasjonal handel er en nødvendighet i en økende kompleks verdikjede.

Norge har omfavnet globaliseringsfordelene. Som et relativt lite land, har Norge hundre års erfaring med internasjonal handel og investeringer. Helt siden Leif Eriksson oppdaget Amerika, har Norge utforsket nye markeder og handelsmuligheter, og denne innstillingen er fortsatt tilstede. I dag omfavner Norge den intensiverende globaliseringen, og ønsker flere og flere internasjonale investeringer velkommen.

Ved å tiltrekke seg de beste arbeidstakerne, selskapene og innovative ideer, vil Norge fortsette å være et attraktivt land å investere i.

USA er i dag Norges største handelspartner utenfor Europa, og landene har et langvarig, sterkt forhold. USA har vært – og forblir – en vital påvirkning i internasjonaliseringsprosessen av Norge da landet har introdusert betydelige investeringer, teknologier og produkter til den norske økonomien.

Investeringsvennlig

Som denne rapporten viser, er det i dag 655 amerikanske selskaper i Norge. Disse har investert omtrent 153 milliarder kroner og sysselsetter i overkant av 45.000 mennesker i landet. Grunnet norsk oppfinnsomhet, høyt utdannede arbeidstakere og lite byråkrati, er Norge et attraktivt land å investere i for disse selskapene. I tillegg har faktorer som en forutsigbar regjering og et næringsliv som er vennlig og imøtekommende mot amerikanske bedrifter, ytterligere forsterket forholdet landene imellom.

Norge kan nå høste noen av fordelene, velvitende om at dette er selskaper som vil bidra til fortsatt

økende vekst og utvikling av norsk næringsliv og innovative klynger. Amerikanske bedrifter bidrar dog også til velferdsstaten; ExxonMobil alene betalte over 6 milliarder kroner i skatter og avgifter i 2016.

I denne rapporten ønsker vi å understreke det sterke økonomiske båndet mellom Norge og USA – et forhold som både har blitt etablert og forsterket gjennom foregangspersoner med lik tilnærming til handel og næringsliv.

Gjennom investeringer og handel med hverandre, vil både norske, så vel som amerikanske selskaper og grunderere fortsette å dele og utvikle fantastiske muligheter og innovasjoner på tvers av Atlanteren.

Hvorfor Norge?

Norge rangerer høyt på de fleste statistikker som måler innkommende investeringer. I Verdensbankgruppens oversikt over handelsvennlige land er Norge nummer seks. I oversikten fra IMD over verdens mest konkurransedyktige land er Norge nummer ti, mens landet er nummer fire i samme selskaps rangering av dyktige arbeidstakere. I tillegg til å bli kåret av FN til verdens lykkeligste land, kan Norge også skryte av Europas nest høyeste BNP per innbygger.

Grunnlaget for den norske forretningskulturen er basert på norske (skandinaviske) verdier, hvor en av hovedfaktorene er fokus på likeverd. Som et direkte resultat av dette vil man i den norske arbeidsmodellen se mindre hierarki, en flatere struktur, god balanse mellom jobb og fritid og en uformell kommunikasjonsstil kolleger i mellom. I tillegg er Norge et land rikt på naturressurser som olje og gass, havbruk og naturvennlig vannkraft.

Gjennom tett samarbeid har privat- og offentlig sektor skapt gode forutsetninger for forskning og

utvikling. Det offentlige har finansiert 40 klynger over hele landet og har et velprøvd system for å beskytte intellektuelle rettigheter. Norge er også fullverdig deltaker i alle forskningsprogrammer og aktiviteter i regi av EU.

I det politisk stabile, moderne og høyt utviklede Norge, er den sterke økonomien karakterisert som åpen og blandet med en kombinasjon av både privat og offentlig eierskap.

Norge har alltid vært åpent, mottakelig og avhengig av utenlandske direkteinvesteringer. På landsbasis er det omtrent 6,000 bedrifter med utenlandsk eierskap, og utenlandske selskaper representerer rundt 25% av all verdiskapning og rundt 20% av sysselsettingen i landet. Sammenliknet med mange andre europeiske land, har Norge hatt en sterk vekst av utenlandske direkteinvesteringer det siste tiåret.

Framtidsutsikter

Hvis man ser nærmere på den viktige rollen og sterke påvirkningen amerikanske selskaper har på norsk økonomi gjennom handel og investeringer, viser denne rapporten også at det fortsatt er betydelige muligheter for økt handel mellom landene.

Innovasjon Norge og *Invest in Norway* er opptatt av å styrke de økonomiske båndene på tvers av Atlanteren. Gjennom kontorene i San Fransisco, Houston, Washington DC og New York, er de klare til å tilby ytterligere assistanse og oppmuntring til amerikanske selskaper som ønsker å maksimere tjenestene som Innovasjon Norge tilbyr.

Vi håper denne rapporten vil øke forståelsen av- og understreke viktigheten av amerikanske selskapers bidrag til Norge og vice versa. Handel mellom disse to landene er også fordelaktig for resten av verden. Sammen skaper vi banebrytende bærekraftige løsninger.

AIG

American International Group er et av verdens ledende forsikringsselskaper med kunder i over 100 land. Etablert i Norge i 1985, har AIG filialer innenfor eiendom, energi, produksjon, media og kommunikasjon, teknologi og bygg og anlegg. AIG er også en partner av ANSA, hvor de samarbeider med å forsikre studenter som er på reise eller bosatt i utlandet.

Merkbare investeringer i Norge

Amerikanske selskaper har siden etableringen av det som i dag er ExxonMobil i 1893, vært en betydningsfull del av norsk industri og næringsliv. Gjennom både oppkjøp, sammenslåinger og etableringer, har amerikanske bedrifter sikret vekst, arbeidsplasser og økt kompetanse i atskillige sektorer.

Sammenslåinger og oppkjøp

År	Amerikansk firma	Norsk firma
1993	Mondelez	Freia
1998	GE Healthcare	Vingmed Ultrasound
2002	National Oilwell Varco	Hydralift Norge
2002	Hill + Knowlton	Gambit
2004	GE Healthcare	Amersham Health
2008	Microsoft	Fast Search & Transfer
2009	Cisco	Tandberg
2009	Alcoa	Elkem Aluminium
2012	Discovery Networks	TVNorge og Radio Norge
2013	Thermo Fisher Scientific	Life Technologies
2015	Cisco	Acano
2015	Zoetis	Pharmaq
2015	Cargill	Ewos
2016	Cognizant	Frontica Business Solutions
2016	Flir	Prox Dynamics
2017	Nabors	Robotic Drilling Systems
2017	The Orchard	Phonofile

Alcoa: The Aluminum Company of America

The Aluminum Company of America (Alcoa) er verdens eldste aluminiumprodusent og har over 14,000 ansatte og 43 fabrikker fordelt på 10 land. Alcoa ble etablert i Norge i 1962 og har i dag over 1000 ansatte. Alcoa produserer omtrent 60% av Norges aluminium, som er blant landets fremste eksportvarer. Firmaet eier to smelteverk i Norge, på Lisa og Mosjøen, hvor de produserer bauksitt og aluminium på ren vannkraft.

Etableringer

1893	ExxonMobil
1935	IBM Norge
1937	Coca-Cola
1957	Accenture
1959	EY
1959	Pfizer
1962	Alcoa Norge
1965	Manpower
1966	Halliburton
1970	ConocoPhillips
1970	MSD
1973	Citibank
1983	McDonald's
1985	AIG
1990	Microsoft Norge

Effekten av amerikanske selskaper i Norge

Norges nære handelsforhold med USA startet allerede i 1893 da Standard Oil Company N.J. var med å grunnlegge Østlandske Petroleumsompagni. Firmaet som hovedsakelig importerte og solgte petroleumsrelaterte produkter, skulle senere spille en sentral rolle i initieringen av Nye Norge, da de 72 år senere i 1965, da under navnet Esso, dagens **ExxonMobil**, ble tildelt lisensnummer 001, 002, og 003 på den norske kontinentalsokkelen. Oljenasjonen Norge var et faktum.

Før dette, i 1962, var tre direktører fra Phillips Petroleum i Oslo for å møte Industriminister, Trygve Lie. De ønsket å diskutere mulighetene for leting etter olje på den norske kontinentalsokkelen. Phillips, eller **ConocoPhillips**, som selskapet heter i dag, fant det første kommersielle feltet, *Ekofisk*, i 1969. Ekofisk-feltet har siden oppstarten i 1971, alene generert verdier for ufattelige 2251 milliarder kroner.

Den norske regjeringen på 60-tallet var derimot skeptisk og viste generelt lite interesse for oljeleting på sokkelen. Phillips måtte skrive flere brev hvor de minnet regjeringen om forespørselen. Med unntak av Jens Evensen i Utenriksdepartementet, var hverken presse eller politikere særlig begeistret. Men gjennom Evensens og amerikanske oljeselskapers engasjement for fremtidsmulighetene på sokkelen, kunngjorde Norge i 1963 rettighetene på hele kontinentalsokkelen og nærmest samtidig ble den norske velferdsstaten sementert.

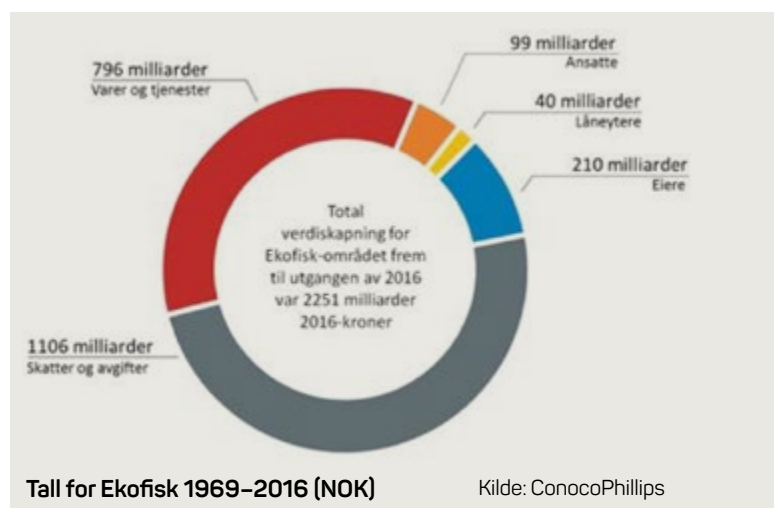
Ny epoke

I dag er amerikanske bedrifter hjørnesteiner i både norsk næringsliv og kultur. Tradisjonelle store selskaper som **McDonald's**, **Tesla** og **Coca-Cola** er umiskjennelige i deres felt, mens IT-gigantene **Google**, **Facebook**, **IBM** og **Microsoft** bare er noen av selskapene som vil definere den nye digitale revolusjonen og skape fremtidens jobber, både direkte og gjennom innovativt samarbeid.

Når Norge gradvis blir mindre avhengig av olje- og gassindustrien, vil utenlandske selskapers bidrag til arbeidsplasser og kompetanse være en vital faktor for videre vekst og velstand. Som dokumentert i AmChams tidligere rapport, Utenlandske Multinasjonale Selskaper i Norge, er amerikanske selskaper på toppen hva verdiskapning i Norge angår – både gjennom verdiskapning per ansatt og bransjene de er involvert i.

Det bør også merkes at amerikanske selskaper som en gruppe, fortsetter å generere verdier i Norge, selv gjennom periodiske nedgangstider. Det er derfor i Norges beste økonomiske interesse å vedlikeholde – og utvide – et diversifisert næringsliv.

Dette er eksemplifisert gjennom **Cisco** sitt rekordkjøp av Tandberg, **Cargills** oppkjøp av fiskefôr-produzenten Ewos, **GE Healthcare**s mange investeringer innen helse og **Alcoas** kjøp av aluminiumsverk på Lista og Mosjøen. Amerikanske selskaper på tvers av flere industrier vurderer Norge som et attraktivt investeringsmål. Som et direkte resultat av oppkjøp og investeringer, bidrar amerikanske selskaper til å generere velstand, øke kompetanse og skape tusenvis av jobber, både i byer og distrikter. Dette er essensielle faktorer for å sikre økt økonomisk vekst og velstand i Norge.

Framtidsutsikter og satsningsområder

Norge er et land som er avhengig av handel og utenlandske direkteinvesteringer. Selv etter å ha bygget opp en svært omfattende kapital fra energivirksomhet, forblir humankapital landets mest vitale ressurs. Kompetent arbeidskraft og kontinuerlig innsats for å øke kompetanse og ferdigheter til nåværende og fremtidige arbeidere, er essensielt for å sikre en økende velstand.

Som denne rapporten fremhever, er amerikanske selskaper essensielle bidragsyttere til denne velstanden. Ikke bare gjennom direkteinvesteringer og samarbeid innen energisektoren, men i like stor grad gjennom innovasjonsbytte, globale markedsføring- og salgskanaler og ikke minst direkte sysselsetting.

Amerikanske firmaer ansetter mer enn 45,000 mennesker i Norge; og firmaer som **GE Healthcare** og **Alcoa** er eksempler på viktige arbeidsgivere i distriktene, så vel som i byene.

Behovet for rasjonell politikk

I sin nylig utviklede *politiske plattform*, har regjeringen stadfestet sin rolle med å sørge for rasjonell politikk og rammevilkår for å støtte opp om – og promotere – et dynamisk og konkurransebasert næringsliv, som igjen vil føre til økonomisk vekst.

Mens den nylige endringen i selskapsskatten gir incentiver til handel og direkteinvesteringer, svekker den forhastede avgjørelsen om en omfattende økning i skatter – som ble innledet uten en konsekvensanalyse – eksisterende investeringer, og oppmuntrer utenlandske bedrifter til å søke seg til andre land.

For å være tydelig; lokale ledere i amerikanske bedrifter konkurrerer jevnlig med deres danske, svenske og finske motparter over utvidet investering i *våre* norske operasjoner.

Helseindustri, teknologi, og havnæring

Norge har et unikt potensiale til å bli en ledende nasjon innen flere sektorer som ikke utelukkende baserer seg på

råvarer eller råmaterialer. Høyt utdannet arbeidskraft, tilgang til mengder av godt bevart nasjonal data, infrastruktur i verdensklasse og en grunnleggende internasjonal forståelse, er bare noen av fordelene Norge har tilgjengelig, gitt at rett rammeverk og samarbeidsvilkår med internasjonale partner-selskaper er oppfylt.

Uavhengig av landegrenser eller fysisk nærhet til marked, kan forskning og utvikling, samt produksjon i **helseindustrien** utføres hvor som helst i verden. For at Norge skal tiltrekke seg flere og større investeringer, må myndighetene aktivt promotere industriens potensiale, samt redusere innovasjonsbarrierene for selskaper som allerede er tilstede i landet. Multinasjonale selskaper spiller en viktig rolle når det kommer til å hjelpe lokale bedrifters tilgang til markedet, i konkurranse for klinisk studier, investeringer i innovative produkter og for å skape høykvalitets- og lavutslippsjobber som bidrar til å forbedre dyrs og menneskers helse på verdensbasis.

Norge er, og har vært, tidlig tilpasset ny **teknologi**. Ved å samarbeide – også på tvers av industrier – kan disse spirene gro til fruktbare nye løsninger og dannelse av nye, inntektsbringende teknologiske løsninger. Gjennom felles samarbeidsprosjekter med amerikanske bedrifter, kan norske innovasjoner innenfor kunstig intelligens, blockchain, grønn energi og tingenes internett få økende gjennomslag globalt. Tilgang og tiltrekning av talentfulle ansatte fra et globalt marked, er også forsterket ved å utnytte amerikanske selskapers globale nedslagsfelt.

Avansert teknologi og teknikker innenfor **havbruk** er også et naturlig utviklingsområde for et land så rikt på havressurser og med et ønske om – og kapasitet til – å promotere økologiske og næringsrike produkter til en verdensbefolkning som i økende grad blir sunnhetsbevisste. Kombinasjonen av norsk oppfinnsomhet innen sjømatnæringen, vaksiner og fôr med amerikansk automatisering og forutsigende analytisk teknologi, kan avle produksjonsforutsigbarhet og effektivitet i verdensklasse. Evnen til å utnytte dette voksende, globale markedet kan bli en katalysator for flere profitable norsk-amerikanske samarbeid i fremtiden.

Suksessrikt norsk-amerikansk samarbeid

Det er godt dokumentert hvordan Amerikanske bedrifter har bidratt med økt vekst, kompetanse og velstand gjennom oppkjøp av norske bedrifter. Det har dog også vist seg at samarbeid mellom bedrifter er en katalysator for vekst og innovasjon.

OsloMet og IBM

I april 2017, annonserte **IBM** at de har inngått en samarbeidsavtale med daværende **Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA)**, nå omdøpt til OsloMet – Storbyuniversitetet, basert på IBM sin kognitive teknologi, *Watson*.

Samarbeidet skal adressere flere aspekter ved dagens arbeidsmarked, så vel som å dekke behov for morgendagens ansatte.

Studenter og ansatte ved OsloMet vil bli tilbudt uvurderlig kompetanse og innsikt i bruken av ny teknologi, og den amerikanske tech-giganten skal også skreddersy prosjekter og oppgaver for studentene, samt bidra som gjesteforelesere.

Det skal også organiseres fellesprosjekter, som kan løpe over flere måneder og gi studentene relevante problemløsningsoppgaver relatert til det reelle arbeidslivet. Studentene vil også få tilgang til IBMs teknologi og relevant arbeidsverktøy, hvilket vil gi dem økte utviklings- og forskningsmuligheter.

Kongsberg Gruppen og Lockheed Martin

Kongsberg har produsert komponenter for Lockheed Martins F-35-fly siden 2010. Som en av verdens fremste produsenter av avansert teknisk utstyr, er Kongsberg den ideelle samarbeidspartneren når Lockheed Martin skal produsere noen av verdens mest avanserte jagerfly.

De to selskapenes tette samarbeid ble ytterligere forsterket da Norge nylig mottok de tre første av totalt 52 jagerfly, i en avtale verdt 67,9 milliarder kroner.

Kongsberg, som har blitt beskrevet av Lockheed Martin som selskapets fremste samarbeidspartner i Norden, produserer flydeler til omtrent 100 F-35 årlig.

Huddly og Google

Den norske gründerbedriften Huddly produserer verdens første smart-kamera med automatisk software-oppdateringer, 120 ° lense og auto-zoom som oppdager og husker folk i rommet.

Sent i 2017 kunne **Huddly** annonsere at selskapets GO-kamera vil bli en del av **Googles** nye *Hangouts Meet*- et sofistikert sett bestående av fire komponenter som samarbeider for å sikre høy kvalitet og for å gjøre videokonferanser rimeligere og mer tilgjengelig.

Huddlys inkludering i Googles imponerende samling av produkter, gjør at et globalt marked både blir raskere og lettere tilgjengelig enn tidligere prosjektert.

VISSTE DU?

Fordelt over industrier er det den amerikanske energi-sektoren som ansetter flest folk i Norge, nærmere 9,000 mennesker. **Manpower** alene sysselsetter omtrent 8,000 mennesker og er dermed den amerikanske bedriften som ansetter flest i Norge.

Arbins gate 2, 0253 OSLO. Tel: +47 22 41 50 10, amcham@amcham.no - www.amcham.no

